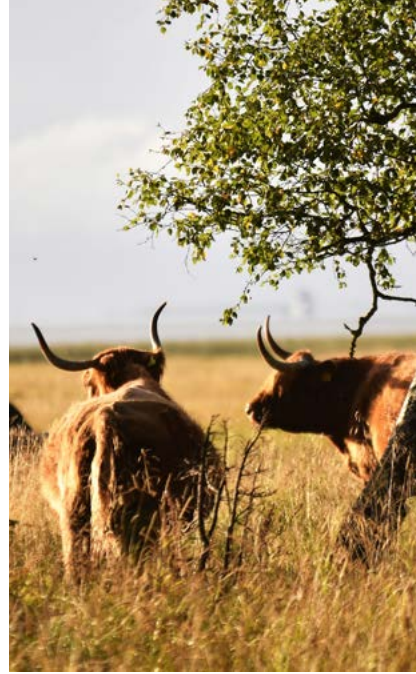

The background of the page is a photograph of two brown horses with white markings on their faces and legs, grazing in a lush green field. The horses are the central focus of the image, with one in the foreground and another slightly behind it. The text is overlaid on the upper left portion of the image.

Pindala- ja loomatoetused 2023–2027 maheloomaa- kasvatajale

Teabeleht II OSA

Teabelehe esimesest osast leiate lühiülevaate ÜPP strateegiakava 2023-2027 toetustest, mis peaksid olema sobivad laiemale taotlejate ringile (loomakasvatuse otsetoetused, pindalapõhised otsetoetused, mahetoetused).

Selles teabelehe osas on kirjeldatud spetsiifilisemaid toetusi:

- pärandniitude hooldamise toetus (NIIT);
- väärtuslike püsirohumaade säilitamise toetus (VPR) – rakendub 2024. a;
- ohustatud tõugu looma pidamise toetus (OTL);
- mesilaspere toetus (TARU).

Pärändniidu hooldamise toetus (NIIT)

(5-aastane kohustus)

MAK 2014–2020 perioodi pool-loodusliku koosluse (PLK) hooldamise toetuse asemel on uuel perioodil pärändniidu hooldamise toetus (NIIT). Jätkuvalt on tegu 5-aastase kohustusega, kuid on ka mitmeid erinevusi, näiteks saab kõigile 0,3 hektarist suurematele pärändniitudele nüüd taotleda PST ja ÜJT toetust ning piisava loomkoormuse olemasolul saab sellele maale erinevalt varasemast ka mahetoetust.

Kes saab taotleda ja millisele maale?

Toetust saab taotleda vähemalt 0,1 hektari suuruse EELISesse kantud pärändniidu kohta, mis asub kaitstaval alal. Taotlemisel annab Keskkonnaamet taotlejale e-PRIAs ette toetusõiguslikud pärändniidud ja tingimused nende hooldamiseks.

Toetust antakse pärändniidu kohta, mis on valdavalt kaetud niidutaimestikuga ja on niidetav või karjatatav või mille taastamine on lõppenud ja kus on loodud tingimused niidutaimestiku kujunemiseks.

Toetust antakse kuiva nõmme, kadastiku, lubjarik- kal mullal kuiva niidu ja olulise orhideede kasvuala ning alvari kohta, kus kasvavad puittaimed, sealhulgas kadakad, mille liitus on kuni 50 protsenti. Puisniidu ja puiskarjamaa kohta võib toetust anda, kui seal kasvavate puittaimede, sh kadakate liitus on kuni 70 protsenti. Kui ala, mille kohta taotleja toetust taotleb, on takistusteta ülepinnaliselt hooldatav ja seal on olemas pärändniidule omane roht- taimestik, võib toetust anda ka pärändniidu kohta, kus kasvavad puittaimed, sh kadakad, mille liitus on eeltoodust suurem.

Samal ajal ei või taotlejal olla eelmise perioodi MAK 2014–2020 PLK kohustust ja ÜPP strateegiakava 2023–2027 pärändniidu hooldamise kohustust. Vana PLK kohustuse võib asendada NIIT kohustusega, sel juhul vana kohustus lõpeb ja taotlejal algab uus 5-aastane NIIT kohustus.

Toetuse nõuded:

- Taotleja peab valima igal pärändniidul ühe põhitegevuse, kas niitmise, karjatamise või puisniidu taastamisjärgse hooldamise.
- Taotleja võib valida igal kohustuseperioodi aastal ühe või mitu lisategevust, mille kestvus on üks aasta. Lisategevuse toetust saab võtta ainult sellele pärändniidule, kuhu on võetud põhitegevuse toetust.
- Üks kord viie aasta jooksul võib jätta pärändniidu hooldamata ehk võtta puhkeaasta, kui samal ajal on tagatud, et elupaik on heas seisus. Kohustuseperioodi esimesel aastal puhkeaastat võtta ei saa.
- Taotleja või taotleja heaks tegutsev füüsiline isik, kes tegeleb pärändniidu hooldamisega, peab olema osalenud esimese kohustuseaasta 15. augustiks Keskkonnaameti korraldatud pärändniidu hooldamise koolitusel. Koolitusnõude täitmisel arvestatakse alates 2023. aastast toimunud koolitusi.

Niidetav pärandniit:

- Kui Keskkonnaamet ei ole niitmise algusaega määranud, siis võib niita endale sobival ajal.
- Kui alal esineb keskkonnaregistrisse kantud kaitsealuse maas pesitseva linnuliigi elupaik, siis on alal lubatud niita alates 15. juulist. Kui taotleja kõikidel pärandniitudel on kaitsealuse maas pesitseva linnuliigi elupaik, mille kohta on andmed kantud EELIS-esse, võib kuni 20% pärandniidust niita enne 15. juulit.
- Niidetaval pärandniidul tuleb jätta 5–30% alast niitmata. Kui ala ohustab seisundi halvenemine, tuleb terve ala ära niita.
- Pärandniitu, välja arvatud puisniitu, mis on suurem kui 30 hektarit, peab niitma keskelt-lahku või servast-serva. Tööde alustamisest peab teavitama Keskkonnaametit.
- Niidetav pärandniit peab olema niidetud ja niide kokku kogutud 1. septembriks ja kokku kogutud niide peab olema alalt ära viidud niitmisele järgneva aasta 1. aprilliks.
- Niidetaval pärandniidul on hekseldamine keelatud, välja arvatud puisniidu taastamisjärgsel hooldamisel.
- Pärandniitu võib pärast niitmist ja niide kokku kogumist karjatada, kuid loomadele ei tohi seal anda lisa sööta. Keskkonnaametit karjatamisest teavitama ei pea.

Karjatav pärandniit:

- Rannaaladel tuleb alustada karjatamisega hiljemalt 31. mail. Mujal võib karjatamisega alustada endale sobival ajal.
- Karjatamise tulemusena peab kogu taotletaval alal olema visuaalselt tuvastatav, et loomad on alal toitunud selliselt, et rohustu on vähemalt 50% ulatuses madalaks söödud ning ülejäänud alal on rohustu valdavalt söödud. Karjatamise tulemus peab olema saavutatud 1. oktoobriks.
- Loomade lisa söötmine pärandniidul on keelatud.
- Pärandniitu võib enne karjatamist niita, kui Keskkonnaamet on seda enne taotlusperioodi algust e-PRIAs ette näinud ja niitmine, niite

kokku kogumine ja ära viimine toimub enne 1. augustit. Sel juhul peab täitma niitmise põhinõudeid.

- Pärandniitu võib pärast karjatamist üle niita või hekseldada alates 1. augustist, kui selle rohustu on 50% ulatuses madalaks söödud ning ülejäänud pärandniidul on rohustu valdavalt söödud. Niite ja heksli võib maha jätta. Vähemalt kolm päeva enne niitmise või hekseldamisega alustamist peab teavitama Keskkonnaametit.

Puisniidu taastamisjärgne hooldamine:

- Puisniidu taastamisjärgsel hooldamisel on lubatud puisniitu niita, hekseldada või karjatada. Hekseldamine ei ole lubatud enne 1. augustit.
- Puisniit peab olema niidetud, karjatatud või hekseldatud 1. oktoobriks.
- Puisniidu taastamisjärgsel hooldamisel niitmise ja karjatamise põhitegevuse nõuded ei kehti.

Lisategevused:

- **liigikaitsealiselt olulise rannaala lisategevus**
Pärandniidu rohustu peab olema 1. oktoobriks 75 % ulatuses madalaks söödud ning ülejäänud pärandniidul peab rohustu olema valdavalt söödud. 1. oktoobriks peavad pärandniidu madalamad kohad, sealhulgas lõugas ja väikeveekogu, olema hooldatud.
- **väärtuste hindamise lisategevus**
Taotleja hindab pärandniitu LIFE'i projekti „Loodusriikas Eesti” raames välja töötatud metoodika alusel. Toetatakse kuni kolme pärandniidu hindamist aastas.
- **pärandniidu käsitsi või hobuniidukiga niitmise lisategevus**
Taotleja niidab kogu pärandniidu vikati, trimmeri, hobuse ja hobuniiduki või motoplokiga. Tööde alustamisest peab teavitama Keskkonnaametit.
- **laiu või väikesaare lisategevus**
Toetust antakse sellise pärandniidu hooldamise eest, mis asub laiul või väikesaarel, kus puudub

püsiv praamiühendus ja kuhu ei pääse teisiti kui muu veesõidukiga. Ühele taotlejale antakse laiud või väikesaare lisategevuse elluviimise eest toetust kuni 100 hektari pärandniidu kohta.

- **pärandniidu või selle loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku liigi seisundi parendamise lisategevus**

Toetust antakse pärandniidu selle osa kohta, kus seda lisategevust on Keskkonnaameti hinnangul vaja läbi viia. Toetatakse sonni või lombi taimestikust puhastamist; puistu kujundamist; mätaste eemaldamist; ebasoovitava taimestiku tõrjumist.

Kohustuse suurendamine ja vähendamine:

- Kui kohustust suurendatakse selle maa arvelt, mille kohta ei ole kohustust võetud, siis **kohustuseperioodi kestus ei muutu juhul, kui kohustusealuse maa pindala suureneb kuni kaks hektarit või üle kahe hektari, aga moodustab kohustusealuse maa pindalast kuni 20%.**
- Kui kohustust suurendatakse selle maa arvelt, mille kohta ei ole kohustust võetud, **siis algab juhul, kui kohustusealuse maa pindala suureneb üle kahe hektari ja moodustab kohustusealuse maa pindalast üle 20%, uus kohustus kestusega viis kalendriaastat.**
- **Kohustusealuse maa pindala võib kohustuseperioodi jooksul vähendada kuni 10%.**
- Kui **kohustusealune maa antakse üle** teisele isikule, siis võib teine isik kohustuse üle võtta. Kui teine isik kohustust üle ei võta, siis üleantud maa osas kohustus lõpeb ja toetust tagasi ei nõuta.

Toetuse ühikumäärad:

Toetus põhitegevuse elluviimise eest kalendriaastas:

- **100 €/ha enne 15. juulit pärandniidu niitmise, välja arvatud puisniidu niitmise korral;**
- **150 €/ha alates 15. juulist pärandniidu niitmise, välja arvatud puisniidu niitmise korral;**

- **185 €/ha pärandniidu karjatamise korral;**
- **600 €/ha puisniidu niitmise korral;**
- **300 €/ha puisniidu taastamisjärgse hooldamise korral.**

Kui toetusõiguslikul maal viiakse koos põhitegevusega ellu **tulemuspõhist viieaastast piloottegevust, suurendatakse ühikumäära 15 € võrra** ühe hektari kohta kalendriaastas. Tulemuspõhise piloottegevuse alad valitakse välja 2023. aastal. Sama pärandniidu kohta ei anta samal kohustuseaastal toetust tulemuspõhise viieaastase piloottegevuse elluviimise eest ja väärtuste hindamise lisategevuse elluviimise eest.

Toetus lisategevuste elluviimise eest kalendriaastas:

- **80 €/ha liigikaitseolulise rannaala lisategevuse elluviimise korral;**
- **200 €/ha pärandniidu käsitsi või hobuniidukiga niitmise lisategevuse elluviimise korral;**
- **10 €/ha laiud või väikesaare lisategevuse elluviimise korral;**
- **100 €/ha pärandniidu või selle loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku liigi seisundi parendamise lisategevuse elluviimise korral;**
- **10 €/ha väärtuste hindamise lisategevuse elluviimise korral.**

Puhkeaasta korral on toetuse ühikumäär selle tegevuse ühikumäär, mille alusel anti toetust puhkeaastale eelnenud kalendriaasta kohta.

LIFE IP projekti „Loodusrikas Eesti“ raames on valminud trükis „[Eesti pärandniitude taimed](#)“

[Vt toetuse tingimusi lähemalt PRIA veebilehelt](#)

Väärtusliku püsirohuma sailitamise toetus (VPR)

NB! Saab taotleda alates 2024. a

(5-aastane kohustus)

Väärtusliku püsirohuma sailitamise toetuse näol on tegemist täiesti uue toetusega, s.t sarnast toetust MAK 2014-2020 perioodil polnud. Toetusega suunatakse taotlejaid hoidma väärtuslikke püsirohumaid rohukamaras ja neid mitte uuendama, et säiliks ja taastuks looduslik taimestik ja liigirikkus. Väärtuslikud püsirohumaad kannavad ja toetavad sarnaseid väärtusi, mis looduslikud niiduökosüsteemid.

Väärtuslik püsirohuma on:

- **kõrge loodusväärtusega püsirohuma**, kus on kujunemas looduslik taimestik ja seeläbi tagatud tingimused suurema liigirikkuse kujunemiseks (edaspidi kõrge loodusväärtusega püsirohuma),
- **pärandniit**, mille kohta on andmed kantud Eesti looduse infosüsteemi EELIS ja mis ei asu kaitstaval alal ning kuhu ei saa küsida NIIT toetust (edaspidi väljaspool kaitstavaid alasid asuv pärandniit).

Kes saavad taotleda ja millisele maale?

Taotleda võivad kõik, kelle kasutada on vähemalt **0,30 hektari** suurune väärtuslik püsirohuma. Toetust antakse sellise väärtusliku püsirohuma kohta, millel tegeletakse põllumajandusliku tegevusega (põllumajandustoodete tootmine või põllumajandusmaa hoidmist karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras) ja mis on kantud **PRIA põldude registrisse** (kehtib maksimaalselt 50 puud/ha nõue).

Toetust makstakse **eksperti inventeeritud väljaspool kaitstavaid alasid asuvate pärandniitude ja kõrge loodusväärtusega püsirohumaade eest**. Väljaspool kaitsealasid asuvaid pärandniite inventeerib Pärandkoosluste Kaitse Ühing, kõrge loodusväärtustega püsirohumaade inventeerija leidmiseks on korraldatud riigihange. Inventuuride tulemusena tehakse uus kaardikiht, kuhu on kantud need püsirohumaad, mis tunnistati ekspertide poolt **kõrge loodusväärtusega püsirohumaadeks**. Taotleja näeb taotlusel ja PRIA põlluregistris, kas tema maal on väärtuslikuks püsirohumaaks inventeeritud alasid.

2023. a suvel avaneb võimalus anda teada oma väärtuslikust püsirohumaast. Kui teil on ca 10 aastat või kauem uuendamata püsirohumaid, kus kultuurtaimed hakkavad asenduma looduslike rohttaimedega või on juba liigirikas peamiselt looduslike liikidega niit ja soovite seda toetust taotleda, siis andes teada oma väärtuslikust püsirohumaast, tulevad inventeerijad teie maad esimesel võimalusel hindama. **NB! Sellistest maadest saab anda teada** [Hea Põld](#) kodulehel.

Seosed teiste toetustega:

VPRi saab taotleda samale maale, kuhu taotletakse PST, ÜJT, NPT, KSM ja MAHE toetusi. Samale maale ei saa taotleda mulla-, põhjavee- ja pinnaveetoetust ega pärandniidu hooldamise toetust. Mulla- ja põhjavee toetusõiguslikele aladele saab aga taotleda muld-VPR või põhjavesi-VPR toetust.

Toetuse nõuded:

Väärtusliku püsirohumaad säilitamise põhitegevust peab ellu viima viie järjestikuse kalendriaasta jooksul:

- Väärtuslikku püsirohumaad hoitakse rohukamaras. Rohukamaras hoidmine tähendab, et maad ei künta, kultiveerita, koorita, randaalita, freesita ega tehta sellel muid rohukamarat kahjustavaid mullaharimistöid.
- Väärtusliku püsirohumaad uuendamine ja ülekarjatamine on keelatud.
- Väärtuslikul püsirohumaal on keelatud väetise ja reoveesette ning keemilise taimekaitsevahendi kasutamine.
- Väärtuslikul püsirohumaal ei ole hekseldamine lubatud enne 1. augustit.

Väärtusliku püsirohumaad säilitamise tulemuspõhist lisategevust peab ellu viima kohustuseperioodi ühe kalendriaasta jooksul.

- Lisategevusega katsetatakse tulemuspõhise toetuse meetodikat.
- Tulemuspõhise lisategevuse elluviimise korral hindab taotleja pärandniitu LIFE'i projekti „Loodusrikas Eesti“ raames välja töötatud meetoodika alusel ja täidab väärtuste hindamise ankeedi.

Toetuse ühikumäärad:

VPR põhitegevuse elluviimise eest makstakse kalendriaastas:

- 80 €/ha eksperdi inventeeritud väljaspool kaitstavaid alasid asuva pärandniidu säilitamise korral;
- 50 €/ha eksperdi inventeeritud kõrge loodusväärtusega püsirohumaad säilitamise korral.
- VPR tulemuspõhise lisategevuse elluviimise eest makstakse 10 €/ha kalendriaastas.

Ohustatud tõugu looma pidamise toetus (OTL)

(5-aastane kohustus)

Põhitoetust antakse ohustatud tõugu looma pidamise eest viie järjestikuse kalendriaasta jooksul.

Lisatoetust antakse põhitoetust saava ning lisatingimustele vastava ohustatud tõugu looma pidamise eest kohustuseperioodi ühe kalendriaasta jooksul.

Toetatakse järgmist tõugu loomade pidamist:

- Eesti tõugu hobune
- Eesti raskeveo tõugu hobune
- Tori tõugu hobune (Tori hobuse universaalsuuna või vana-tori suuna alampopulatsiooni hobune)
- Kihnu maalammas
- Eesti maatõugu veis

Taotleja peab igal kohustuseaastal pidama vähemalt ühte seda tõugu ohustatud looma, mille eest ta toetust taotles.

Põhitoetuse saamiseks peab toetusalune loom:

- olema sündinud enne kohustuseaastat (või looma asendamise korral olema vähemalt 6 kuu vanune asendusloom);
- olema nõuetekohaselt kantud põllumajandusloomade registrisse ja olema peetud registris registreeritud tegevuskohas;
- olema nõuetekohaselt identifitseeritud;
- Eesti tõugu hobune, tori tõugu hobune ja kihnu maalammas peavad olema tõuraamatu põhiossa registreeritud või kantud. Raskeveo tõugu

hobune peab olema registreeritud või kantud tõuraamatu põhiossa või olema registreeritud tõuraamatu lisaossa A ja vastama aretusprogrammis ettenähtud nõuetele. Eesti maatõugu veis peab olema kantud tõuraamatu põhiossa ja tema mõlemad vanemad ja vanavanemad peavad olema kantud eesti maatõugu veiste tõuraamatusse.

Hobuse, kihnu maalammas ja eesti maatõugu veise pidamise eest makstakse teatud tingimustel ka lisatoetusi.

Toetatakse ka eesti vuti pidamist. Taotleja peab pidama igal kohustuseaastal vähemalt 350 eesti vutti.

Toetuse ühikumäärad:

Põhitoetuse määrad:

- eesti hobune, eesti raskeveohobune, tori hobune, eesti maatõugu veis – **250 €/loom** aastas;
- kihnu maalammas – **35 €/loom** aastas;
- eesti vutt – **6 €/lind** aastas.

Lisatoetuse tingimusi ja määrasid vaadake siit.

[Vt toetuse tingimusi lähemalt PRIA veebilehelt](#)

Mesilaspere toetus (TARU)

Toetuse taotlemine: 1.-10. mai

(1-aastane kohustus)

Mesilaspere omanikel on võimalik taotleda mesilaspere toetust (TARU), mida rahastatakse Eesti riigi eelarvest.

Toetusõiguslikud mesilastarud ja maksmise alus:

Toetust antakse mesilaspere (vähemalt üks) eest, keda taotleja pidas **30. aprilli seisuga** ning kelle pidamisest on teavitatud PRIA põllumajandusloomade registrit **hiljemalt 5. mail**. Mesila, kus mesilaspereid peetakse, peab olema kantud registrisse **hiljemalt 30. aprillil**.

Pärast 30. aprilli 2023. a registreeritud mesilastele ei saa 2023. aastal TARU toetust taotleda.

Toetuse saamiseks peab taotleja pidama taotluses märgitud arvu mesilaspereid kuni **15. juunini**. Kui taotluses märgitud mesilaspereid arv väheneb enne 15. juunit, tuleb mesilaspereid arvu vähenemisest ja selle põhjustest teavitada PRIA [e-PRIA kaudu](#), esitades selleks taotluse muudatusavalduse. Muudatusavaldus tuleb esitada seitsme tööpäeva jooksul alates mesilaspereid arvu vähenemisest. Kui mesilaspereid arvu vähenemine on tingitud vääramatu jõu või erandlike asjaolude esinemisest, siis arvestatakse sellega toetuse menetlemisel ja taotleja osas ei rakendata toetusest ilmajätmist.

Pidamiskoha muutusest tuleb teavitada 7 tööpäeva jooksul mesilaspereid pidamiskoha muutusest arvates, kuid mitte hiljem kui 15. juunil. Mesilaspereid pidamiskoha muutus võib olla põhjustatud näiteks mesilaspereid korjele viimisest.

Toetuse ühikumäärad:

PRIA otsustab toetuse ühikumäära, lähtudes toetuse andmiseks ettenähtud eelarvevahenditest (2023. a 800 000 eurot) ja toetuse saamise nõuetele vastavaks tunnistatud mesilaspereid arvust.

[Vt toetuse tingimusi lähemalt PRIA veebilehelt](#)

MAHEPÕLLUMAJANDUSE KOOSTÖÖKOGU

Materjali koostas Mahepõllumajanduse Koostöökogu 2023. a Maaeluministeriumi ja PRIA tellimusel.

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Toetas Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD) „Teadmussiirde programm põllumajanduse, toidu ja maamajanduse valdkonnas“ raames.

Teabelehe koostamisel on kasutatud ÜPP strateegiakava 2023-2027, toetusi puudutavaid õigusakte ja seletuskirju, PRIA kodulehel olevat infot ja toetusi käsitlevaid ettekandeid.

NB! Teabelehe aluseks olnud õigusaktides võidakse teha muudatusi. Teabelehe väljaandja ei vastuta teabelehe info alusel tehtud otsuste eest.

Koostaja: Merit Mikk. Täname: Kadri Kask, Airi Vetemaa. Fotod: Merit Mikk, Eve Rannamäe (kihnu maalammast), erakogu.
Kujundus: Purk OÜ